

УТВЕРЖДАЮ:

И.о. директора

ВК НМЦРОиДО «Дарын»

К. Уразаева

2026 год

Правила проведения областного этапа республиканского форума юных краеведов, экологов и натуралистов «Табиғатты аяла»

1. Общие положения

1.1. Правила проведения определяют цели и задачи, организационное обеспечение, порядок проведения и финансирования, участия и определения победителей и призеров областного этапа республиканского форума юных краеведов, экологов и натуралистов «Табиғатты аяла» (далее – Форум).

1.2. Организаторами являются управление образования Восточно-Казахстанской области, Восточно-Казахстанский научно-методический центр развития одаренности и дополнительного образования «Дарын» управление образования Восточно-Казахстанской области (далее – ВК НМЦРО и ДО «Дарын»).

1.3. Форум проводится в дистанционном формате.

1.4. Цель Форума – приобщение обучающихся к природоохранной деятельности, воспитание экологической культуры и экологически ориентированного отношения к природе родного края.

1.5. Задачи Форума:

- создание условий для привлечения обучающихся к практическому участию в решении природоохранных задач, способствующих их профессиональной ориентации;

- поддержка интереса обучающихся к деятельности по изучению и сохранению природных и искусственно созданных экосистем;

- обмен опытом работы и установление творческих контактов между обучающимися и педагогическими работниками;

- воспитание у детей бережного отношения к единым общечеловеческим ценностям в соответствии с принципом сохранения культурного и природного разнообразия;

- содействие в увеличении охвата детей дополнительным образованием через привлечение их к мероприятиям.

1.6. Организаторы Форума формируют состав организационного комитета и состав жюри, осуществляют непосредственное проведение, анализируют и обобщают результаты.

2. Время и место проведения Форума

2.1. Для увеличения охвата детей дополнительным образованием через участие в массовых мероприятиях Форум проводится в три этапа:

Первый этап (отборочный) – внутришкольный (*март 2026 года*);
Второй этап (отборочный) – районный/городской (*до 10 апреля 2026 года*);
Третий этап – областной заключительный (*20 апреля 2025 года, дистанционно*).

2.2. Сроки и формат проведения отборочных этапов Форума определяются приказами руководителей районных (городских) отделов образования, директоров областных специализированных школ.

2.3. Заявка на участие в Форуме за подписью руководителей городских, районных отделов образования, директоров областных специализированных школ для одаренных детей принимается до **13 апреля 2026 года** по электронной почте konkurs.vko@mail.ru.

2.4. Каждый соискатель может подать только одну заявку. Соавторство одного соискателя в двух и более заявках не допускается.

2.5. Представленные на Форум работы не возвращаются. Организаторы Форума вправе опубликовать материалы Форума в СМИ с указанием автора.

3. Участники Форума

3.1. В областном этапе Форума участвуют победители отборочных районных/городских этапов.

Возраст участников: обучающиеся **12-17**.

3.2. Численный состав группы от каждого района, города – по **9** обучающихся.

4. Условия и порядок проведения Форума

4.1. Форум проводится по следующим номинациям:

1. Номинация «Зеленая идея» – конкурс исследовательских проектов:

а) технологии, направленные на охрану окружающей среды, которые позволяют экономить природные ресурсы, сокращать объем отходов, снижать уровень экологического загрязнения и восстанавливать природные экосистемы (**1 участник**);

б) взгляд в будущее – проекты в области экологического образования, зеленые клубы, зеленые школы, волонтерские проекты и мероприятия общественных организаций (**1 участник**);

в) инновационные экологические бизнес-идеи – инициативы, направленные на развитие устойчивого бизнеса, создание экологически чистых технологий и улучшение качества жизни (**1 участник**).

По данной номинации направляется ссылка на презентацию, размещенную на канале www.youtube.com Презентация проекта – не более 15 страниц.

Критерии оценивания:

актуальность и новизна исследуемой проблемы;

степень и объем проведенных исследований (приоритетный);

результативность выполнения поставленных задач (приоритетный);

практическая значимость и эффективность работы;

личный вклад автора.

2. Номинация «Зелёная сцена» – конкурс видеороликов, представленных в креативной и увлекательной театрализованной форме с участием учащихся (допускается не более 8 персонажей в постановке), посвящённых актуальным

экологическим проблемам. Театрализованная постановка может быть представлена только **4 участниками**. Участники самостоятельно разрабатывают сценарий, образы персонажей, костюмы и элементы сценического оформления (реквизиты и декорации). Использование готовых театральных костюмов запрещено. Продолжительность видеоролика – не более 10 минут.

По данной номинации направляется ссылка на видеоматериал, размещенный на канале www.youtube.com.

Критерии оценивания:

соответствие тематике номинации;
актёрское мастерство, выразительность и сценическая речь (приоритетный);
сложность и новизна репертуара, оригинальность сценария (приоритетный);
костюмы, образы персонажей (приоритетный);
эстетика декораций и сценического пространства;
техническое и музыкальное сопровождение видеоролика.

3. Номинация социальных видеороликов «Экоблогер» – выявление и поддержка образовательных видеоматериалов в области экологии, направленных на формирование экологической культуры и общественного мнения, а также пропаганда осознанного использования технологий искусственного интеллекта (**1 участник**). Видео должно основываться на личной идее автора и раскрывать экологические проблемы, культуру охраны природы. Формат видео должен быть адаптирован для социальных сетей (горизонтальный). Длительность: **5 минут**.

Перепубликация готовых роликов или использование контента других авторов **не допускается**. Звук, монтаж и визуальное оформление должны быть качественными и четкими. Искусственный интеллект (ИИ) может использоваться **только как вспомогательный инструмент**: генерация сценария, улучшение визуальных элементов, упрощение монтажа, создание инфографики. Полностью созданные ИИ видеоролики **не принимаются**.

На конкурс предоставляется ссылка на видеоматериал, размещенный на канале www.youtube.com.

Критерии оценивания:

стилистическое решение;
практическое применение (приоритетный);
креативность (приоритетный);
социальная значимость;
качество видеоматериала (приоритетный).

4. Номинация «EcoCraft – экологическое рукоделие» – формирование экологической культуры учащихся, развитие навыков креативного использования бытовых отходов и повышение экологической ответственности через создание изделий из перерабатываемых материалов (**1 участник**).

Изделие должно быть выполнено из перерабатываемых материалов, бытовых отходов, упаковки или использованных предметов. Работа каждого участника должна быть выполнена полностью **своими руками**. Использование готовых фабричных изделий или полуфабрикатов **не допускается**.

К работе прилагается этикетка (6х6 см), где указывается: название работы, Ф.И. исполнителя работы, возраст, организация образования, город, район, область, ФИО руководителя.

Критерии оценивания:

соответствие теме;

оригинальность (приоритетный);
практичность (приоритетный);
эстетичность вида проекта;
аккуратность;
прочность конструкции.
жизнеобеспеченность растительного материала (если присутствует);
качество исполнения проекта.

По данной номинации направляется ссылка на видеоматериал, размещенный на канале www.youtube.com и фотографии.

4.2. Участие в каждой номинации обязательно.

5. Подведение итогов Форума и награждение победителей

5.1. Оценивает конкурсные работы профессиональное жюри в соответствии с критериями оценки Форума по 10-бальной системе. Решение жюри окончательное и оформляется протоколом.

5.2. По итогам Форума члены жюри определяют победителей. Победители награждаются дипломами I, II, III степеней. В дипломе победителя указывается имя, фамилия руководителя или учителя, подготовившего учащегося к Форуму. Всем участникам Форума вручаются сертификаты об участии.

5.3. Участники, набравшие максимальное количество баллов по номинациям, примут участие в Республиканском дистанционном форуме юных краеведов, экологов и натуралистов «Табиғатты аяла» в мае 2026 года.

Телефон для справок: 8 (7232) 75-26-91.

6. Финансирование Форума

6.1. Финансирование мероприятия осуществляется ВК НМЦРОиДО «Дарын» согласно утвержденной смете.

Заявка
на участие в областном этапе республиканского форума
юных краеведов, экологов и натуралистов «Табигатты аяла»,

Команда _____ района/города

Название работы, ссылка на ютуб канал	Ф.И. участника (по документу)	ИИН	Пол участника	Адрес проживания (область, город, село, полный адрес) индекс, телефон участника	Организация образования, класс	ФИО руководителя, телефон,
«Зеленая идея» (3 участника)						
а)						
б)						
в)						
«Зеленая сцена» (4 участника)						
«Экоблогер» (1 участник)						
«EcoCraft – экологическое рукоделие» (1 участник)						

Руководитель отдела образовани _____ (Ф.И.О., подпись, печать)

БЕКІТЕМІН:

ДпКББД ШҚ ҒӘ «Дарын»
орталығы директорының м.а.

К. Уразаева

2026 жыл

«Табиғатты аяла» жас өлкетанушылар, экологтар мен табиғат зерттеушілерінің республикалық форумының облыстық кезеңін өткізу ережесі

1. Жалпы ережелер

1.1. «Табиғатты аяла» жас өлкетанушылар, экологтар мен табиғат зерттеушілерінің республикалық форумының облыстық кезеңін өткізу ережелері (бұдан әрі – Форум) оның мақсатын, міндеттерін, қаржыландыруын, ұйымдастыру форматын, өткізу тәртібін, қатысушылар мен жеңімпаздарын анықтайды.

1.2. Шығыс Қазақстан облысының білім басқармасы, дарындылық пен қосымша білім беруді дамытудың Шығыс Қазақстан ғылыми-әдістемелік «Дарын» орталығы» (бұдан әрі – ДпКББД ШҚ ҒӘ «Дарын» орталығы) Форумның ұйымдастырушылары болып табылады.

1.3. Форум қашықтық форматта өткізіледі.

1.4. Форумның мақсаты – білім алушыларды табиғатты қорғау қызметіне тарту, экологиялық мәдениетті және туған өлке табиғатына экологиялық бағдарланған қарым-қатынасты тәрбиелеу.

1.5. Форумның міндеттері:

- қоршаған ортаны қорғау міндеттерін шешуде олардың кәсіби өзін-өзі анықтауына ықпал ету, білім алушыларды практикалық қатысуға тарту үшін жағдай жасау;

- білім алушылардың табиғи және жасанды экожүйелерді зерттеу мен сақтау бойынша қызметіне қызығушылықтарын қолдау;

- білім алушылар мен педагог қызметкерлер арасында шығармашылық байланысты орнату және жұмыс тәжірибесімен алмасу;

- еліміздің жас тұрғындарында экологиялық мәдениетті және адамзат алдында тұрған ғаламдық мәселелер тарапынан белсенді өмірлік ұстанымды қалыптастыру;

- балаларды іс-шараларға араластыру арқылы қосымша білім беру жүйесіндегі қамтылуын көтеруге жағдай жасау.

1.6. Форумды ұйымдастырушылар ұйымдастыру комитетінің және әділ қазылар алқасының құрамын қалыптастырады, тікелей өткізуді жүзеге асырады, нәтижелерді талдайды және қорытындысын шығарады.

2. Форумды өткізу мерзімі

2.1. Бұқаралық іс-шараларға қатысу арқылы балалардың қосымша біліммен қамтуын арттыру үшін Форум үш кезеңде өткізіледі:

Бірінші кезең (іріктеу) – мектепішілік (2026 жылдың наурызы);

Екінші кезең (іріктеу) – аудандық/қалалық (2026 жылдың 10 сәуіріне дейін);
Үшінші кезең – облыстық (2026 жылғы 20 сәуір, қашықтықтан).

2.2. Форумның іріктеу кезеңдерін өткізу мерзімдері аудандық (қалалық) білім бөлімдері басшыларының, мамандандырылған білім беру ұйымдары директорларының бұйрықтарымен анықталады.

2.3. Қалалық, аудандық білім бөлімдері басшыларының және дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп директорларының қолы қойылған Форумға қатысу туралы өтінім **2026 жылдың 13 сәуіріне дейін konkurs.vko@mail.ru** электронды поштасына қабылданады.

2.4. Әр ізденуші бір ғана өтінім жібере алады. Екі не оданда көп өтінімге және бірнеше авторлыққа жол берілмейді.

2.5. Форумға жіберілген жұмыстар қайтарылмайды. Форум ұйымдастырушылары қатысушылардың жұмыстарын авторын көрсету арқылы БАҚ-та жариялауға құқылы.

3. Форум қатысушылары

3.1. Форумға аудандық/қалалық іріктеу кезеңдерінен өткен жалпы орта білім беретін мектептер мен қосымша білім беру ұйымдарының оқушылары қатысады.

Қатысушылардың жасы: **12-17** жастағы оқушылар.

3.2. Топтың құрамы әр аудан/қаладан және дарынды балаларға арналған мамандандырылған білім мекемелерінен **9 қатысушы** болуы қажет.

4. Форумды өткізу шарты мен тәртібі

4.1. Форум келесі номинациялар бойынша өткізіледі:

1. «Жасыл идея» номинациясы – зерттеу жобаларының байқауы:

а) табиғи ресурстарды үнемдеуге, қалдықтарды азайтуға, экологиялық ластану деңгейін төмендетуге және табиғи экожүйелерді қалпына келтіруге мүмкіндік беретін қоршаған ортаны қорғауға бағытталған технологиялар (**1 қатысушы**);

б) болашаққа көзқарас – экологиялық білім беру жобалары, жасыл клуб, жасыл мектеп, волонтерлік жобалар және қоғамдық ұйымдардың іс-шаралары (**1 қатысушы**);

в) инновациялық экологиялық бизнес-идеялар - тұрақты бизнесті дамыту, экологиялық таза технологиялар мен өмір сапасын жақсартуға бағытталған бастамалар (**1 қатысушы**).

Номинация бойынша жобаның презентациясына сілтеме www.youtube.com арнасына орналастырылады. Жобаның презентациясы – 15 беттен аспауы тиіс.

Бағалау өлшемдері:

зерттелетін мәселенің өзектілігі мен жаңалығы (басымды);

жүргізілген зерттеулердің дәрежесі мен көлемі;

қойылған міндеттерді орындау нәтижелілігі (басымды);

жұмыстың практикалық маңыздылығы мен тиімділігі;

автордың қосқан жеке үлесі.

2. «Жасыл сахна» номинациясы – оқушылардың қатысуымен өзекті экологиялық мәселелерді креативті әрі тартымды театрландырылған формада бейнелеуге арналған бейнероликтер байқауы (қойылымда 8 персонаждан артық болуына жол берілмейді). Театрландырылған қойылымға тек **4 қатысушы** қатысады. Қатысушылар сценарийді, кейіпкерлердің бейнелерін, костюмдерін және сахналық безендіру элементтерін өз бетінше әзірлейді (реквизиттер мен декорациялар). Дайын театрлық костюмдерді қолдануға тыйым салынады. Бейнероликтің ұзақтығы – 10 минуттан аспауы тиіс.

Аталған номинация бойынша www.youtube.com арнасында орналастырылған бейнематериалға сілтеме жіберіледі.

Бағалау өлшемдері:

номинация тақырыбына сәйкестігі;
актерлік шеберлік, мәнерлілік және сахналық сөйлеу (басымды);
репертуардың күрделілігі мен жаңашылдығы, сценарийдің бірегейлігі (басымдысы);
костюмдер, кейіпкерлердің бейнелері (басымды);
декорациялар мен сахналық кеңістіктің эстетикасы;
бейнероликтің техникалық және музыкалық сүйемелдеуі.

3. «Экоблогер» әлеуметтік бейнеролик номинациясы – экология тақырыбында әлеуметтік желілерге арналған ағартушылық және қоғамдық пікір қалыптастырушы бейнематериалдарды анықтау, қолдау және жасанды интеллект технологияларын саналы қолдануды насихаттау (**1 қатысушы**). Бейне автордың жеке идеясына негізделуі және экологиялық проблемаларды, табиғатты қорғау мәдениетін ашуы тиіс. Видео әлеуметтік желілерге бейімделген форматта ұсынылады (горизонталды). Ұзақтығы – **5 минут**.

Дайын роликтерді қайта жүктеу немесе басқа авторлардың контентін пайдалану **рұқсат етілмейді**. Дыбыс, монтаж, визуал сапасы талапқа сай және анық болуы керек. ЖИ тек **көмекші құрал ретінде** қолданылуы мүмкін: скрипт генерациялау, визуалды элементтерді жетілдіру, монтажды жеңілдету, инфографика жасау. Бүкіл бейнероликті толық ЖИ құрастырған жұмыстар **қабылданбайды**.

Байқауға www.youtube.com арнасында орналастырылған бейнематериалға сілтеме жіберіледі.

Бағалау өлшемдері:

стилистикалық шешім;
практикалық қолданылымы (басымды);
креативтілігі (басымды);
әлеуметтік маңыздылығы;
бейнематериал сапасы (басымды).

4. «EcoCraft – экологиялық қолөнер» номинациясы – оқушылардың экологиялық мәдениетін қалыптастыру, тұрмыстық қалдықтарды креативті пайдалану дағдыларын дамыту және қайта өңдеуге болатын материалдардан бұйым жасау арқылы экологиялық жауапкершілікті арттыру (**1 қатысушы**).

Жұмыс қайта өңдеуге болатын материалдардан, тұрмыстық қалдықтардан, қаптамалардан, қолданудан шыққан заттардан жасалуы тиіс. Әр қатысушының

жұмысы толықтай өз қолымен орындалуы қажет. Дайын фабрикалық өнімдерді немесе жартылай дайын бұйымдарды қолдануға рұқсат етілмейді.

Жұмысқа жапсырма (этикетка) (6x6 см) қоса тіркеледі, онда жұмыстың аталуы, қатысушының Т.А., жасы, білім беру ұйымы, қала, аудан, облысы, жетекшінің Т.А. көрсетіледі.

Бағалау өлшемдері:

тақырыпқа сәйкестігі;

түпнұсқалық (басымды);

практикалық (басымды);

жобаның эстетикалық көрінісі;

ұқыптылығы;

кұрылымдық беріктігі;

өсімдік материалының өміршендігі (бар болса);

жобаны орындау сапасы.

Аталған номинация бойынша www.youtube.com арнасында орналастырылған бейнематериалға және фотосуреттерге сілтеме жіберіледі.

4.2. Әр номинацияға қатысу міндетті.

5. Форумның қорытындысын шығару және жеңімпаздарды марапаттау

5.1. Кәсіби қазылар алқасы байқау жұмыстарын 10 ұпайлық жүйе бойынша Форумның бағалау өлшемдеріне сәйкес бағалайды. Қазылар алқасының шешімі түпкілікті және хаттамамен ресімделеді.

5.2. Форумның қорытындысы бойынша қазылар алқасының мүшелері жеңімпаздарды анықтайды. Жеңімпаздар I, II, III дәрежедегі дипломдармен марапатталады. Жеңімпаз дипломында оқушыны Форумға дайындаған жетекшінің немесе мұғалімнің аты, тегі көрсетіледі. Барлық қатысушыларға Форумға қатысқаны туралы сертификаттар беріледі.

5.3. Номинациялар бойынша барынша жоғарғы ұпай жинаған қатысушылар 2026 жылдың мамыр айында өтетін «Табиғатты аяла» жас өлкетанушылар, экологтар мен табиғат зерттеушілерінің қашықтықтан өтетін Республикалық форумына жолдама алады.

Анықтама телефоны: 8 (7232) 75-26-91.

6. Форумды қаржыландыру

6.1. Форумды қаржыландыруды бекітілген сметаға сәйкес ДпҚББД ШҚ ҒӨ «Дарын» орталығы жүзеге асырады.

**«Табиғатты аяла» жас өлкетанушылар, экологтар мен табиғат
зерттеушілерінің республикалық форумының
облыстық кезеңіне қатысуға өтінім**

Аудан/қала _____

Жұмыстың аталуы, ютуб арнасына сілтеме	Орындаушының Т.А. (құжатқа сәйкес)	ЖСН	Қатысушы жынысы	Қатысушының тұрғылықты мекен-жайы (облыс, қала, аудан, толық мекен-жайы), индекс, телефон	Білім беру ұйымы, сынып	Жетекшінің ТАӘ, телефоны
«Жасыл идея» (3 қатысушы)						
а)						
б)						
в)						
«Жасыл сахна» (4 қатысушы)						
«Экоблогер» (1 қатысушы)						
«EcoCraft – экологиялық қолөнер» (1 қатысушы)						

Білім бөлімінің басшысы _____ (Т. А. Ә., қолы, мөрі)